

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اللّٰهُمَّ وَفَّقْنِیْ فِیْهِ لِمَوَافَقَةِ الْاَبْرَارِ وَجَنَّبْنِیْ فِیْهِ مِرَاقَفَةَ
الْاَشْقَارِ وَاَوْنِیْ فِیْهِ بِرَحْمَتِكَ الٰی دَارِ الْقَرَارِ بِالْهَيْتِکَ یَا
اِلٰهَ الْعَالَمِیْنَ.

خدا یا توفیق ده در آن به سازش کردن نیکان و دورم
دار در آن از رفاقت بدان و جایم ده در آن با مهرت به
سوی خانه آرامش به خدای خودت ای معبود جهانیان.

یادداشت

انتخاب مردم کدام است؛ نمایش خانگی یا تلویزیون؟

خارج از گود رقابت

صالح بنی اسد*: نظر سنجی‌های چند سال اخیر و اظهارات برخی عوامل فیلم‌ها و سریال‌ها، این تصور را ایجاد کرده که افراد زیادی از تلویزیون به شبکه نمایش خانگی مهاجرت کرده‌اند. صحت یا عدم صحت این تصور در گرو میزان تماشا و معیار انتخاب محتوا توسط مخاطبان است. از این رو سؤال مهم این است: معیار مردم برای انتخاب فیلم یا سریال چیست؟ پس از حواشی سریال تاسیان و توقیف آن توسط قوه قضائیه، کارگردان این فیلم در مصاحبه‌ای با بیان عبارت «من متوجه نمی‌شوم که چرا ما ملزم به فعالیت تحت نظارت جایی هستیم که در واقع رقیب ما محسوب می‌شود»، زخم کهنه رقابت واقعی یا ذهنی میان صداوسیما و نمایش خانگی بر سر جذب مخاطب را تازه کرد. نظر سنجی‌های چند سال اخیر، ارزیابی سبید مصرف محتوا و اظهارات برخی عوامل فیلم‌ها و سریال‌ها، این تصور را ایجاد کرده است که افراد زیادی از تلویزیون به سمت شبکه نمایش خانگی مهاجرت کرده‌اند. صحت یا عدم صحت این تصور در گرو میزان تماشا و معیار انتخاب محتوا توسط مخاطبان است. از این رو سؤال مهم این است: معیار مردم برای انتخاب فیلم یا سریال چیست؟

■ ۵،۵ میلیون نفر مخاطب مشترک بر مخاطب‌ترین برنامه‌های کم‌دی پخش خانگی و تلویزیون

بر اساس آخرین موج نظرسنجی متا پیرامون میزان مخاطب برنامه‌های کم‌دی و سریال‌های پخش خانگی و تلویزیون که به تازگی منتشر شد، ۵،۵ میلیون نفر از کل جامعه به طور مشترک مخاطب پربیننده‌ترین برنامه‌های کم‌دی پخش خانگی و تلویزیون یعنی «جوکر» و «هزارویک» بودند. در حوزه سریال نیز حدود ۴ میلیون نفر بر مخاطب‌ترین سریال‌های پخش خانگی و تلویزیون، یعنی «زخم کاری» و «دودکش» را به طور مشترک نگاه کردند. به‌رغم ذهنیت رسانه‌ای ایجاد شده مبنی بر کاهش سید مصرفی محتوای صداوسیما در مقایسه با نمایش خانگی، مطابق با آخرین پیمایش متا، ۳۶،۸ درصد از کل جامعه مخاطب سریال «دودکش» بودند، در حالی که در مقابل فقط ۱۵،۵ درصد از جامعه مخاطبان سریال «زخم کاری» را دنبال کردند. همچنین در حوزه برنامه‌های کم‌دی نیز میزان تماشای برنامه‌های کم‌دی «جوکر» و «هزارویک» تقریباً به یک اندازه یعنی ۲۶ درصد بوده است. اگر بخواهیم از زاویه میزان مخاطبان نمایش خانگی بنگریم، در حوزه سریال ۴۰،۵ درصد از مخاطبان زخم کاری، سریال دودکش را نگاه می‌کنند. همچنین در حوزه برنامه‌های کم‌دی نیز ۳۴ درصد از مخاطبان برنامه «جوکر» برنامه «هزار و یک» را نیز مشاهده می‌کنند.

■ ذهنیت غلط؛ مانع از تقای کیفیت محتوا

داده اخیر متا نشان می‌دهد هم مدیران صداوسیما و هم صاحبان پلتفرم‌ها درباره تمایل مردم به محتوای نمایش خانگی و صداوسیما و رقابت میان این دو، ذهنیت صحیحی ندارند. عموم پلتفرم‌ها و مدیران صداوسیما بر این باورند مخاطبان پخش خانگی کسانی هستند که تمایل کمتری به محتوای صداوسیما دارند، کسانی که به دنبال چیزی‌ها و میزهایی که صداوسیما وضع می‌کند، مجبور به مهاجرت به سمت مصرف محتوای پخش خانگی شده‌اند. در حالی که بر اساس داده‌های مذکور، «فشار مصرف محتوا» مخاطبان نشان می‌دهد مردم به دنبال دعوا میان نهادها، رقابت‌ها و جبهه‌بندی‌های سیاسی و جناحی نیستند، بلکه مقصود اصلی رسیدن به محتوای مطلوب خودشان است و در این میان تفکیکی میان سکوها و صداوسیما انجام نمی‌دهند. در واقع اینکه از طرفی «بر مخاطب‌ترین سریال‌های تلویزیون» امروز جامعه، سریال تکراری صداوسیماست و از طرف دیگر فقط ۱۵،۵ درصد از جامعه مخاطبان «بر مخاطب‌ترین سریال نمایش خانگی» را دنبال می‌کنند، مؤیدی برای عدم پاسخ به ظرفیت اوقات فراغت مخاطبان و عدم اشباع بازار محتوای فیلم و سریال است.

با توجه به حجم آزاد اوقات فراغت مخاطبان و عدم فراگیری بازار نمایش خانگی در ایران، درمی‌یابیم محدودیتی در توجه و زمان اختصاص یافته به حوزه فیلم و سریال وجود ندارد که مخاطبان بخواهند از میان سکوها و صداوسیما انتخاب کنند. از این رو در شرایط کنونی صداوسیما و سکوها «قیب» یکدیگر تلقی نمی‌شوند به گونه‌ای که تولید و انتشار محتوا در یک طرف منجر به کاهش مخاطبان طرف دیگر شوند. به طور کلی بر اساس آمارها، به نظر می‌رسد صاحبان محتوا در پخش خانگی نباید تصور کنند مردم به دنبال محتوای زرد و جذاب مانند روابط بی‌قید و بند اخلاقی، رقص ... هستند و از این طریق جذب مخاطب بیشتری به دنبال دارند، چرا که آمار فوق نشان می‌دهد از یک طرف همچنان پایبندی و تمایل مردم به محتوای صداوسیما به عنوان محتوای چارچوب‌مند وجود داشته و از طرفی دیگر صداوسیما نیاز نباید نمایش خانگی را به عنوان رقیب سرسخت خود تصور کرده و در جهت رقابت با وی قدم بردارد. بنابراین مسأله اصلی کیفیت محتوای تولید شده است که نظر سنجی فوق بیانگر آن است مخاطبان به دنبال محتوای مورد علاقه، مناسب و باکیفیت خود هستند، فارغ از اینکه محل انتشار آن صداوسیما باشد یا سکوها نمایش خانگی.

* پژوهشگر مرکز رشد دانشگاه امام صادق (ع)

حضرت امیر المومنین (ع)

وقتی کسی بی برد که دوستش به چیزی نیازمند است، باید قبل از درخواست نیاز او را بر طرف کند و او را دادر به سوال و درخواست کند.

روزنامه سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی

صاحب‌امتیاز و مدیرمسئول: محمد آخوندی
مدیرعامل: رضا شکیبایی
سر‌دبیر: سید عابدین نورالدینی

نشانی: خیابان انقلاب اسلامی، بین حافظ و خیابان ولیعصر (عج)، کوچه سعید، پلاک ۹
روابط عمومی: ۶۶۶۱۳۷۲۸ | تلفن: ۶۶۶۱۳۷۲۸ | فکس: ۶۶۶۱۳۷۲۸
پيام‌سان: @vatanemroz | پست الکترونیک: info@vatanemroz.ir
چاپ: موسسه جام‌جم برتر برنا | توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰

درباره برنامه قرآنی «محفل» که به پدیده چند سال اخیر تلویزیون در جذب مخاطب تبدیل شده است

بربال جبرئیل

کرد و هم این محتوا به شکلی باشد که مردم عادی آن را ببینند و سرگرم‌شان کند. شاید اگر برنامه‌ای به اسم «محفل» درست نمی‌شد، خیلی‌ها می‌گفتند دیگر دوره جمع بستن بین محتوای فاخر و سرگرمی عمومی گذشته، چون مردم عارض شده‌اند. محفل اما سندی است برای رد این ادعا. اگر

زیبایی‌شناختی نهفته در آنها هم به‌شدت قابلیت بالایی دارد. اساساً هنر آیینی، مادر بسیاری از سبک‌ها و شیوه‌های هنری دیگر بوده است و برنامه محفل توانسته روی همین خط حرکت کند. در دوره‌ای که برنامه‌های قبل از افطار تلویزیون مثل ماه عسل هم به تکرار افتاده بودند و هم دیگر روی آنتن نمی‌رفتند، برنامه محفل توانست هم پدیده ماه رمضان سال ۱۴۰۳ باشد و هم پدیده‌ای در برنامه‌سازی نوروزی آن سال. فصل اول برنامه محفل به تهیه‌کنندگی سیدمحمدحسین هاشمی گلپایگانی در رمضان ۱۴۴۴ قمری مصادف با فروردین ۱۴۰۲ شمسی روی آنتن رفت که یک مجری و ۵ کارشناس داشت؛ مجری‌ای از کشورهای ایران، سوریه و عراق. رسالت بودری مجری برنامه بود و حسین الحلو، رضوان درویش، احمد ابوالقاسمی، حامد شاکر نژاد و غلامرضا قاسمیان میزبانانش بودند. در فصل دوم که از اسفند ۱۴۰۲ آغاز شد و به فروردین ۱۴۰۳ رسید، قرار بود یک قاری مصری هم در کنار باقی میزبانان این برنامه حضور داشته باشد که دولت مصر با این قضیه مخالفت کرد. در فصل سوم برنامه سیدجلال معصومی اهل افغانستان جایگزین رضوان درویش شد و به جمع میزبانان برنامه پیوست. در ادامه با چند نفر از میزبانان برنامه محفل گفت‌وگو کردیم. حسین الحلو که عضو بین‌المللی این گروه است، حاج‌احمد ابوالقاسمی یک پیش‌سکونت قرآنی به حساب می‌آید و حامد شاکر نژاد که جوان‌ترین عضو در میان میزبانان است، نکاتی را درباره فصل‌های منتشر شده از برنامه محفل، خصوصیات آنها و تأثیراتشان بیان کرده‌اند.

کند و هر فصل، قصه‌های تازه‌تری به مردم هدیه دهد. این برنامه مانند پلی است بین نسل‌ها و فرهنگ‌ها. تا وقتی قرآن هست و قلب‌های مشتاق وجود دارند، محفل می‌تواند ادامه پیدا کند.

■ بعد از ۴-۳ فصل، فکر می‌کنید برنامه محفل چقدر در گسترش قرآن در جامعه موثر بوده؟

حاصل ۱۰۰ میلیون بازدید در فضای مجازی داشته‌ایم. از شوق لبریز می‌شود این آمار فقط یک عدد است. تأثیر واقعی محفل را باید در تغییر زندگی‌ها دید. موسسات قرآنی به ما می‌گویند مراجعاتشان چندبرابر شده است. جوانانی که قبلاً فکر می‌کردند قرآن فقط برای مسجد و عزاداری است، حالا می‌بینند که قرآن می‌تواند در همه لحظات زندگی همراهشان باشد. خانواده‌ها با اشتیاق بیشتری فرزندان‌شان را به کلاس‌های قرآن می‌فرستند. در عراق وقتی همکارانم در عتبه عباسیه از محفل صحبت می‌کنند، می‌بینم این برنامه چطور توانسته پلی بین ملت‌ها باشد. به خدا قسم، گاهی فکر می‌تواند که از طریق محفل، راه جدیدی برای هدایت بندگانش گشوده است. مهم‌ترین دستاورد محفل اما تغییر نگاه مردم به قرآن است. قرآن دیگر فقط کتابی برای تشریفات نیست، بلکه هنر همیشه‌ی زندگی شده است. والله این همان هدفی است که از روز اول برایش دعا می‌کردم.

حسین الحلو، میزبان بین‌المللی محفل: گاهی خودم هم از این همه تأثیر شگفت‌زده می‌شوم

برای‌مان آشکار می‌شود. ■ به نظر تان چقدر جا دارد محفل ساخته شود؟ آیا ممکن است سقفی داشته باشد و بعد از چند سال تکراری شود؟ قرآن مانند دریایی بی‌کران است و محفل تنها قایق کوچکی در این دریاست. خودم در عتبه عباسیه که خدمت می‌کنم، هر روز با داستان‌های جدیدی از تأثیر قرآن در زندگی مردم روبه‌رو می‌شوم. گاهی جوانی می‌آید که با شنیدن قرآن که یک آیه متحول شده یا گاهی خانواده‌ای که قرآن مسیر زندگی‌شان را تغییر داده است. در همین ایران عزیز، هر روز استعدادهای جدیدی کشف می‌شوند. در هر شهر و روستایی که می‌رویم، با داستان‌های شگفت‌انگیز جدیدی روبه‌رو می‌شویم. یک روز با نوجوانی آشنا می‌شویم که به شیوه‌ای نوین قرآن را تفسیر می‌کند، روز دیگر با مادری که با قرآن فرزندانش را تربیت کرده است. محفل می‌تواند این داستان‌ها را روایت

حاج احمد ابوالقاسمی، پیش‌سکونت قرآنی و میزبان محفل: رقابتی شدن محفل با روح آن در تضاد است

می‌کنم محفل به هدف اصلی‌اش رسیده است. ■ در سال‌های گذشته، پیش از پخش این برنامه، فکرش را می‌کردید که یک برنامه قرآنی ابتعدر پربیننده شود و فصل‌های متعددی از آن ساخته شود و همچنان موفق باشد؟ صادقانه بگویم، نه! من که ۴ دهه در این عرصه خدمت کرده‌ام، چنین استقبالی را پیش‌بینی نمی‌کردم. در ابتدای راه، بسیاری می‌گفتند برنامه‌های قرآنی مخاطب ندارد، می‌گفتند نسل جدید دنبال سرگرمی است اما محفل ثابت کرد که اگر قرآن را درست معرفی کنیم، اگر بتوانیم ارتباطش با زندگی امروز را نشان دهیم، مردم مشتاقانه به سمتش می‌آیند. بعد از سال‌ها تدریس قرآن، حالا در محفل می‌بینم که چطور یک نوجوان با شوق از تجربه قرآنی‌اش می‌گوید، یا یک ورزشکار از تأثیر قرآن در موفقیت‌هایش صحبت می‌کند. حقیقتش، گاهی در خلوت عمیق‌تر می‌کنم محفل یک هدیه الهی است. انگار خداوند

حامد شاکر نژاد، میزبان جوان محفل: حتی آنهایی که فارسی بلد نیستند مخاطب محفل می‌شوند

افرادی بود که توانستند قرآن را با شرایط خاص زندگی‌شان پیوند بزنند. این نشان می‌دهد که قرآن می‌تواند در هر شرایطی، راهگشا و هدایتگر باشد. برای من به عنوان یک قاری جوان، دیدن این اجراها و این داستان‌ها، هر بار انگیزه‌ای تازه می‌شود برای خدمت بیشتر در راه قرآن. ■ نظر تان درباره مستندهای قرآنی که به عنوان ارزش افزوده برنامه پخش می‌شود، چیست؟ این مستندها یکی از نقاط قوت برنامه هستند. چرا؟ چون داستان‌های قرآنی را از حالت انتزاعی خارج می‌کنند و روی زمین نشان می‌دهند. وقتی مخاطب می‌بیند چطور یک آیه قرآن می‌تواند در زندگی واقعی جریان پیدا کند، ارتباط عمیق‌تری با قرآن برقرار می‌کند. مستندهای محفل با

خواسته در این زمانه، درپچه‌ای تازه به سوی قرآن باز کند. الحمدلله که توفیق داد در این مسیر خدمت کنیم. ■ نظر تان درباره شیوه ترکیب سرگرمی و خنده با تلاوت‌ها و مفاهیم قرآنی در محفل چیست؟ همنشین اینها را در کنار هم چطور می‌بینید؟

این یکی از نکات مهم و ارزشمند محفل است. ببینید، سال‌ها این تصور غلط وجود داشت که قرآن فقط برای مجالس عزو و غم است اما قرآن کتاب زندگی است و زندگی پر از لحظات شاد و شیرین است. وقتی در محفل می‌بینم که نوجوان با لبخند از تجربه قرآنی‌اش می‌گوید، یا وقتی میان تلاوت‌ها، لحظات شاد و صمیمی شکل می‌گیرد، احساس می‌کنم این همان چیزی است که جامعه ما به آن نیاز داشت. مردم باید بدانند ما قرآنی‌ها هم اهل لذت‌اند و خنده و شادی هم داریم. گاهی فکر می‌تواند که قرآن نزدیک‌کننده تا ساعت‌ها سخنرانی رسمی. الحمدلله که محفل این تعادل را با خوبی حفظ کرده است. نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که برنامه محفل، مثل برنامه حسینیه معلی، برخلاف تلنت‌شوهای رایج تلویزیونی که نوعی مسابقات استعدادیابی هم هستند، بین شرکت‌کنندگان داور نمی‌کند و کسانی که در استودیو حضور دارند به نوعی میزبان هستند نه هیات منصفه. اینجا همان جایی است که محتوا باعث پدید آمدن یک فرم ویژه می‌شود.

حاج احمد ابوالقاسمی، پیش‌سکونت قرآنی و میزبان محفل: رقابتی شدن محفل با روح آن در تضاد است

می‌کنم محفل به هدف اصلی‌اش رسیده است. ■ در سال‌های گذشته، پیش از پخش این برنامه، فکرش را می‌کردید که یک برنامه قرآنی ابتعدر پربیننده شود و فصل‌های متعددی از آن ساخته شود و همچنان موفق باشد؟ صادقانه بگویم، نه! من که ۴ دهه در این عرصه خدمت کرده‌ام، چنین استقبالی را پیش‌بینی نمی‌کردم. در ابتدای راه، بسیاری می‌گفتند برنامه‌های قرآنی مخاطب ندارد، می‌گفتند نسل جدید دنبال سرگرمی است اما محفل ثابت کرد که اگر قرآن را درست معرفی کنیم، اگر بتوانیم ارتباطش با زندگی امروز را نشان دهیم، مردم مشتاقانه به سمتش می‌آیند. بعد از سال‌ها تدریس قرآن، حالا در محفل می‌بینم که چطور یک نوجوان با شوق از تجربه قرآنی‌اش می‌گوید، یا یک ورزشکار از تأثیر قرآن در موفقیت‌هایش صحبت می‌کند. حقیقتش، گاهی در خلوت عمیق‌تر می‌کنم محفل یک هدیه الهی است. انگار خداوند

حاج احمد ابوالقاسمی، پیش‌سکونت قرآنی و میزبان محفل: رقابتی شدن محفل با روح آن در تضاد است

می‌کنم محفل به هدف اصلی‌اش رسیده است. ■ در سال‌های گذشته، پیش از پخش این برنامه، فکرش را می‌کردید که یک برنامه قرآنی ابتعدر پربیننده شود و فصل‌های متعددی از آن ساخته شود و همچنان موفق باشد؟ صادقانه بگویم، نه! من که ۴ دهه در این عرصه خدمت کرده‌ام، چنین استقبالی را پیش‌بینی نمی‌کردم. در ابتدای راه، بسیاری می‌گفتند برنامه‌های قرآنی مخاطب ندارد، می‌گفتند نسل جدید دنبال سرگرمی است اما محفل ثابت کرد که اگر قرآن را درست معرفی کنیم، اگر بتوانیم ارتباطش با زندگی امروز را نشان دهیم، مردم مشتاقانه به سمتش می‌آیند. بعد از سال‌ها تدریس قرآن، حالا در محفل می‌بینم که چطور یک نوجوان با شوق از تجربه قرآنی‌اش می‌گوید، یا یک ورزشکار از تأثیر قرآن در موفقیت‌هایش صحبت می‌کند. حقیقتش، گاهی در خلوت عمیق‌تر می‌کنم محفل یک هدیه الهی است. انگار خداوند

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی قرار بود رسانه ملی نمایانگر یک تغییر عمده در ساختار اجتماعی ایران باشد و روی همین حساب نمی‌توانست از بعضی ابزارهای ایجاد سرگرمی مثل رقص و

آواز و امثال آن استفاده کند. از آن سو نمی‌شد تلویزیون فقط به تعلیم و تربیت بپردازد و سرگرمی مردم نداشته باشد. هیچ‌گویی هم از قبل وجود نداشت که در یک «جمهوری اسلامی» رسانه باید چطور هم به محتوای مدنظرش بپردازد و هم مردم را سرگرم کند. در آن زمان «درس‌هایی از قرآن» تبدیل به یکی از پرمخاطب‌ترین برنامه‌های تلویزیون شد. شیخ شوخ کاشانی هم درس می‌گفت و هم این کار را به شکلی دوست‌داشتنی، جذاب و نمکین انجام می‌داد. حجت‌الاسلام والمسلمین قرآنی تا ۳ دهه سکه پرورنی در بازار تلویزیون بود و چند نسل از مخاطبان را به طور هفتگی پای برنامه‌ای با محتوای قرآنی نشاند. قرآنی هنوز محبوب است اما محبوبیتش بیشتر جنبه نوستالژیک دارد و مدت‌ها می‌شود که نتهتیا حضور خود او کم‌رنگ شده، بلکه بازتولیدی از این سبک اجرای تعلیمی و در عین حال سرگرم‌کننده توسط افراد دیگر هم انجام نشده است. البته امروز همچنان برنامه درس‌هایی از قرآن پخش می‌شود و این برنامه باعث شد فعالان و مدیران رسانه‌ای ایران بفهمند که می‌شود هم محتوای قرآنی تولید

■ امسال با خوردها نسبت به برنامه محفل چطور بود؟

سبحان‌الله هر سال فکر می‌کنیم محفل به لوج خودش رسیده اما خداوند برکات بیشتری عنایت می‌کند. امسال شاهد اتفاقات عجیبی بودیم. در طول سال‌های خدمتم در عتبه عباسیه، همیشه آرزو داشتم برنامه‌ای ساخته شود که قرآن را به قلب خانواده‌ها ببرد. امروز الحمدلله این آرزو محقق شده است. هر روز پیام‌های متعددی از مخاطبان در کشورهای مختلف می‌رسد؛ از عراق، لبنان، پاکستان و حتی کشورهای اروپایی. یک خانواده در لندن برپایه نوشته بود فرزندانشان برای نخستین بار با دیدن محفل به قرآن علاقه‌مند شده‌اند. خانمی از نجف اشرف تعریف می‌کرد که بعد از دیدن برنامه، هر شب قبل از خواب با فرزندانش که قرآن می‌روند، حتی گاهی حضرت عباس (ع) که خدمت می‌کنم، زائران ایرانی مرا می‌شناسند و نخستین سؤال‌شان درباره محفل است. این نشان می‌دهد محفل دیگر فقط یک برنامه تلویزیونی نیست، بلکه به یک جریان فرهنگی تبدیل شده است. گاهی خودم هم از این همه تأثیر شگفت‌زده می‌شوم. حتی در مراسم‌های قرآنی عراق، وقتی نام محفل می‌آید، چشم‌های مردم برق می‌زند. محفل نشان داده که زبان قرآن، زبان دل‌هاست و مرز نمی‌شناسد. ■ امسال چندبار در برنامه شگفت‌زده کنید؟ یک موردش را که روی آنتن گفتید، روایت می‌کنید؟ هر شب محفل برای ما پر از شگفتی بود اما داستان

■ آیا در طول سال، اتفاقی افتاده که متوجه شوید برنامه محفل تا چه میزان در جامعه نفوذ کرده؟

ببینید! من در طول ۴۰ سال خدمت در عرصه قرآن، کمتر شاهد چنین تأثیر عمیقی در جامعه بوده‌ام. روزی نیست که با نمونه‌ای جدید از تأثیر محفل مواجه نشوم. هر کدام از این داستان‌ها به نوعی معجزه الهی است. یکی از خاطرات شیرینم دیدار با پسر نوجوانی بود که مادرش با چشمان اشکبار تعریف می‌کرد قبل از محفل هیچ علاقه‌ای به قرآن نداشت اما حالا خودش داوطلبانه به کلاس‌های حفظ می‌رود. با جوان دیگری در یکی از شهرهای کوچک که بعد از دیدن محفل تصمیم گرفته موسسه قرآنی تأسیس کند. در واقع، محفل جرقه‌ای شده برای شروع حرکت‌های قرآنی جدید در جامعه. نکته جالب‌تر اینکه امسال چند نفر از مهمانان برنامه، کسانی بودند که در فصل‌های قبل با دیدن محفل متحول شده بودند. یکی از آنها می‌گفت وقتی دید جوانی مثل خودش چطور با قرآن زندگی می‌کند، باورش شد که قرآن می‌تواند بخشی از زندگی امروز باشد. این نشان می‌دهد تأثیر این برنامه مثل موجی است که همچنان در حال گسترش است. در مساجد و محافل قرآنی، وقتی اسم محفل می‌آید، می‌بینم که چطور چهره‌ها می‌درخشد. انگار این برنامه توانسته فاصله‌ای را که بین نسل جدید و قرآن افتاده بود کم کند. الحمدلله، این برای منی که عمری را در راه قرآن گذرانده‌ام، بزرگ‌ترین شادی است.

■ کدام یکی از خلاقیت‌های محفل را در سال‌های پخش این برنامه خیلی می‌پسندید؟

مهم‌ترین خلاقیت محفل به نظر من پیوند دادن قرآن با زندگی روزمره است. ما سال‌ها برنامه‌های قرآنی داشتیم که فقط به تلاوت و مسابقه محدود می‌شد اما محفل نشان داد که قرآن در همه لحظات زندگی می‌تواند حضور داشته باشد. یکی دیگر از نوآوری‌های جذاب محفل، گسترش به عرصه بین‌المللی است. وقتی به پاکستان، رقیتم و دیدیم مردم با چه اشتیاقی از برنامه استقبال می‌کنند، فهمیدیم که محفل از مرزهای ایران فراتر رفته است. در هر کشوری که می‌رویم، می‌بینیم قرآن چطور می‌تواند پیوندهنده قلب‌ها باشد. چالب است بدانید در برخی از این سفرها، افرادی را دیدیم که حتی زبان فارسی نمی‌دانستند اما با دیدن محفل در فضای مجازی، ارتباط عمیقی با برنامه برقرار کرده بودند. این نشان می‌دهد زبان قرآن، فراتر از مرزهای جغرافیایی و زبانی است. همچنین نباید از سبک متفاوت ارائه برنامه غافل شد. محفل ثابت کرد می‌توان با حفظ اصالت‌های قرآنی، برنامه‌ای مدرن و جذاب برای نسل جدید تولید کرد. این